

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний вищий навчальний заклад
«Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки»
Дніпропетровської обласної ради»

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС»**

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 3**

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. Навчальна дисципліна «Оркестровий клас» є обов'язковим компонентом циклу професійної та практичної підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти «магістр». Актуальність предмета визначається необхідністю оволодіння практикою професійного колективного музикування.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах курсу здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти формують загальні компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки.

Інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Фахові:

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Кількість кредитів ЄКТС – 15, курс – перший, другий; семестр I–IV, загальний обсяг – 450 годин, з них практичних – 284 години, самостійних – 166 годин.

МЕТОЮ вивчення дисципліни є підготовка здобувачів вищої освіти (магістрів) до практичної та музично-просвітницької діяльності у якості артистів музично-виконавських оркестрових колективів, а також формування у них комплексу знань, умінь та навичок, який забезпечує належний рівень професійної підготовки та всебічний розвиток.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах;

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Оркестровий клас» вивчається на першому та другому курсах (I–IV семестри) та є важливим навчальним компонентом. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання з дисциплін «Фах/виконавство», «Клас ансамблю». Також дисципліна «Оркестровий клас» пов'язана з вивченням вибіркових предметів «Вдосконалення оркестрової майстерності», «Сучасне виконавське мистецтво».

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Оркестровий клас» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Інформаційно-узагальнюючий метод, пояснювально-стимулюючий, збирання інформації, метод міжпредметних зв'язків, метод жанрової атрибуції, аналітичний метод, а також активні виконавські методи, наочні (ілюстрування, демонстрування).

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ. Основна робота полягає у вдосконаленні оркестрових навичок, що передбачає роботу над звукоутворенням, атакою звуку і звуковеденням, технікою дихання, чистотою інструментального строю, якісною артикуляцією, вмінням слухати один одного, а також взаємодіяти з іншими музикантами для створення єдиної музичної картини. В кожному семестрі здобувач повинен у складі оркестру/капели виконати програму довільного жанрово-стильового наповнення (відповідно творчих проєктів навчальних колективів) її загальний хронометраж – 40-50 хв.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. До контрольних заходів відносяться поточний та підсумковий контроль. **Поточний контроль** включає перевірку засвоєння музичного матеріалу згідно програмних вимог шляхом виконання самостійних та індивідуальних завдань. **Підсумковий контроль** – залік наприкінці IV семестру – проводиться з метою оцінки результатів навчання в обсязі визначеного навчальною програмою матеріалу, і в встановлені навчальним планом терміни.

Основними формами контролю знань є прослуховування, співбесіда, опитування, перевірка самостійних робіт студентів та індивідуальних завдань.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»). Курс передбачає самостійну роботу та виконавську практику у складі колективу. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час проведення практичних занять перевіряється рівень знань та готовність

студента до виконання поставлених професійних завдань. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аду Д. Т., Вишнепольський О. Й., Лебедєва Н. В. Мистецтво джазу: історія, теорія, методика: навчально-методичний посібник для студентів музичних закладів вищої освіти. К.: Київська муніципальна академія музики ім. Р. М. Глієра, Lat&K, 2019. 192 с.
2. Башмакова Н. В., Кікас В. П., Федотов Ю. П. Репертуар як засіб міждисциплінарного зв'язку та фактор підвищення ефективності навчального процесу: методичні рекомендації. Дніпро, 2018. 20 с.
3. Березуцька М. С. Репертуар як фактор ансамблевої творчості бандуристів (на матеріалі діяльності ансамблю бандуристів «Чарівниці»): дис. ... докт. філософії: спец. 25 Музичне мистецтво / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2021. 255 с.
4. Давидов М. А. Виконавське музикознавство. Енциклопедичний довідник. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. 400 с.
5. Іваниш А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищих навчальних мистецьких закладів. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. Вип 1. 164 с.
6. Костеньов О. Л. Джазова інструментальна музика другої половини ХХ – початку ХХІ століття: виразово-стильові та культурологічні аспекти. Мистецтвознавчі записки: зб. наук.праць. 2021. Вип. 39. С. 184–189.
7. Мартинюк В. М., Овчарова С. В., Овчаров В. С., Рябцева І. М.. Козацькі пісні Дніпропетровщини у кантаті Валентини Мартинюк «Ішов козак долиною»: навч. посіб. Дніпро: ЛІРА, 2019, 88 с.
8. Овчарова С.В. Педагогічний репертуар ансамблю бандуристів. Перекладення, аранжування та обробки пісень: Навч-метод посібник: 2-ге видання, випр. 1 доп. Д.: ЛІРА, 2016. 60 с.
9. Овчарова С.В. Педагогічний репертуар для капели бандуристів з оркестровою групою: навчально-методичний посібник. Дніпро: Ліра, 2017. 40 с.
10. Піхтар О. А. Удосконалення фахової підготовки майбутніх музикантів у системі вищої мистецької освіти. *Наукові праці. Педагогіка*. 2014. № 234. Т. 246. С. 104–108.
11. Пляченко Т. М. Навчальний музично-інструментальний колектив у системі професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*. 2013. № 14. С. 124–128.

- 12.Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями: монографія. Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2010. 428 с.
- 13.Ракочі В. О. Оркестр у музичному просторі Європи XVII–XXI століть. Витоки. Трансформації. Концепції: монографія. Київ : КМАМ ім. Р. М. Глієра, 2020. 352 с.

Додаткова:

1. Бродський Г., Сметана С. Проблеми та перспективи народно-інструментального оркестрового виконавства. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2014. № 134. С. 61–64.
2. Бутенко Т. М., Сахарова Л. О. Навчальний інструментальний колектив як творча лабораторія фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. *Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки.* 2017. № 134. С. 19–27.
3. Гриб О. А. Основні аспекти педагогічного досвіду роботи з ансамблем бандуристів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка.* 2013. № 4. С. 109–112.
4. Дейнега В. М. Музичний інструментарій як показник специфіки оркестру народних інструментів. *Науковий вісник НМАУ імені П.І. Чайковського.* 2002. № 22: Музичне виконавство. Т. 8. С. 119–129.
5. Дутчак В. Г. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970-1990-х років. Творчість і виконавство: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Національна муз. академія України ім. П.І. Чайковського. Київ, 1996. 24 с.
6. Іваниш А. А. Деякі аспекти диригування капелою бандуристів. *Мистецтвознавчі записки.* 2010. № 18. С. 61–68.
7. Кушнір О. Оригінальні інструментальні композиції українських мистців для бандурних ансамблів різного типу. *Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. Музикознавчі студії.* 2010. №22. С. 231–238.
8. Малахова М. О. Студентський народно-інструментальний ансамбль як суб'єкт виховного процесу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти.* 2013. № 14 (19), Ч. 2. С. 87–91.
9. Матвій Г. Нові камерно-ансамблеві форми ХХІ століття: бандура і гітара. *Музичне мистецтво і культура.* 2012. № 16. С. 425–433.
10. Овчарова С. В. Інструментування для капели бандуристів з оркестровою групою: навч-метод. Посібник. / С.В. Овчарова, В. С. Овчаров. Дніпро: ЛІРА, 2017. 44 с.

11. Оркестр народних інструментів. Капела бандуристів : навчальний посібник / [уклад. Є.В. Роговська, В.В. Рутецький] ; Житомир : ЖДУ ім. І.Франка, 2023. 244 с.
12. Паньків М. Репертуар для народно-інструментальних колективів як чинник фахової розмаїтості. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2016. №. 15. С. 128–136.
13. Пшеничних М., Кривохвостов В. Методичні принципи формування репертуару студентського оркестру народних інструментів. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2016. № 4. С. 248–257.
14. Сідлецька Т. І. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів. Вінниця: ВНТУ, 2009. 184 с.
15. Сідлецька Т. І. Особливості розвитку репертуару народно-оркестрових колективів на сучасному етапі. *Актуальні питання культурології*. 2011. № 11. С. 65–68.
16. Слюсаренко Т. О. Ансамблеве бандурне виконавство другої половини ХХ – поч. ХХІ століття: мистецькі особливості творчих колективів центрального та південного регіонів України. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2013. № 2. С. 70–73.
17. Слюсаренко Т. О. Бандурне мистецтво в українському культурному просторі (на прикладі бандурного виконавства Слобідського регіону ХХ – поч. ХХІ ст.) : монографія. Харків : Право, 2018. 166 с.
18. Чабан-Чайка С. Твори для бандури та ансамблю бандуристів. Навч. посібник. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А. 2022. 128 с.
19. Шевченко М. О. Специфіка роботи з мішаною капелою бандуристів. *Проблеми педагогіки мистецтва. Серія: кобзарське мистецтво*. 2007. № 2. С. 132–142.
20. Яківчук Г. В. Організація роботи ансамблю бандуристів у педагогічних закладах. *Актуальні питання мистецької педагогіки*. 2013. № 2. С. 148–152.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
2. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
3. Index Copernicus. URL: <http://journals.indexcopernicus.com/>
4. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
5. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>
6. Сайт Національної спілки кобзарів України. Ноти URL: <https://kobzari.org.ua/?page=noty>